

KINH TẾ - XÃ HỘI

TRIỂN VỌNG NHỮNG NGÀNH MANG LẠI NHIỀU THU NHẬP CHO MỸ NĂM 2005

Liều Anh Đài

Các chuyên gia Tuần báo Doanh nghiệp Mỹ "Business Week" cho rằng, GDP Mỹ năm 2004 tăng 3,8% (còn theo Ngân hàng Thế giới, tăng 4,3%) phần lớn có sự đóng góp của các ngành đem lại nhiều thu nhập cho nền kinh tế Mỹ.

Ngành chế tạo ô tô. Năm 2004 sản lượng ô tô của ba hãng lớn ở Mỹ "General Motor", "Ford Motor", "Daimler Chrysler" bán trên thị trường Mỹ bị giảm 60,1%, chỉ tiêu thụ được 16,7 triệu chiếc các loại. Năm 2005, theo nhiều chuyên gia kinh tế, sản lượng ô tô chở người và chở hàng trên thị trường Mỹ có lẽ cũng chỉ tiêu thụ được 16,6 triệu chiếc vì một mặt, giá xăng dầu cao, nên những khách hàng tiềm năng có thể tạm hoãn mua ô tô, mặt khác vì lãi suất tăng, nên dân Mỹ phải tiết kiệm tiêu dùng. Những nguyên nhân này đã khiến cho lợi nhuận của các hãng ô tô giảm.

Theo tính toán của các chuyên gia kinh tế, việc sắt thép tăng giá làm cho mỗi chiếc ô tô phải thêm chi phí là 500 USD nên trên thị trường ô tô có sự cạnh tranh nhau khá gay gắt, buộc nhiều nhà sản xuất ô tô phải tự trang trải các khoản chi bổ sung để hạ giá thành sản phẩm.

Công nghiệp xây dựng. Theo dự đoán của các chuyên gia "McGraw Hill Construction", sản lượng xây dựng năm 2005 nói chung ở Mỹ chỉ có thể tăng 2%, đạt 585,5 tỷ USD vì lãi suất ngân hàng tăng làm sản lượng xây dựng nhà ở có thể bị giảm 3,6% so với năm 2004. Mặc dù vậy, khối lượng xây dựng nhà ở vẫn cao. Việc nâng lãi suất tín dụng cầm cố từ 5,9% năm 2004 lên 7,25% năm 2005 cũng có thể ảnh hưởng tiêu cực đến việc xây dựng nhà ở.

Khối lượng xây dựng nhà thương mại (văn phòng, cửa hàng, tòa nhà), theo dự đoán của các chuyên gia nói trên, năm 2005 có thể tăng 9%, đạt 120 tỷ USD, vượt mức kỷ lục (112 tỷ USD) ở thời kỳ bùng nổ công nghệ vào năm 2000.

Ngành thương nghiệp bán lẻ. Các chuyên gia "Wal-Mart Stores" cho rằng, năm 2005 mặc dù Cục Dự trữ Liên bang Mỹ vẫn tiếp tục xiết chặt chính sách tài chính tín dụng, ảnh hưởng xấu đến người tiêu dùng, nhưng ngành bán lẻ vẫn dự kiến xây dựng 250 trung tâm thương mại; xây dựng thêm các văn phòng thương mại (vào khoảng 170 triệu m² mới, tăng 10% so với năm 2004).

Năm 2005, tài chính nhà nước ổn định sẽ khuyến khích xây dựng nhà cửa, dự đoán tăng 3% so với năm 2004. Năm qua vì tài chính nhà nước bị hạn chế cho nên trường học, bệnh viện, đường sá và các công sở cũng bị hạn chế xây dựng.

Sản xuất phần mềm máy tính. Năm 2005 doanh thu về các loại chương trình phần mềm mới (kể cả phần mềm diệt virus), theo các chuyên gia hãng "Gartnez" có thể tăng 6%, cao hơn không nhiều so với 2 năm trước, nhưng thấp hơn chỉ tiêu đạt được ở cuối thập niên 90 (15%).

Các chuyên gia của "Business Week" cho rằng, vào năm 2005 có một số yếu tố sẽ ảnh hưởng tiêu cực đến ngành kinh tế này của Mỹ. Đó là việc hãng "Microsoft" hoãn sản xuất hệ thống phần mềm mới cho đến hết năm 2005, do vậy nhiều người sử dụng phần mềm miễn cưỡng phải mua chương trình phần mềm mới nào đó vì sợ rằng, chờ đến khi Microsoft đưa ra sản phẩm mới, thì máy tính của họ sẽ bị "lão hóa".

Người ta hy vọng rằng, doanh thu một số sản phẩm phần mềm sẽ tăng. Ví dụ, phần mềm dùng cho công tác văn phòng dự đoán tăng 15,5%, đạt 875,4 triệu USD; phần mềm do hãng "Symantec" và hãng "Cisco" sản xuất dự đoán tăng 13%, đạt 5,6 tỷ USD.

Sản xuất thiết bị máy tính. Theo đà tăng trưởng ổn định của nền kinh tế thế giới, một số công ty và nhà sản xuất lại bắt đầu tăng vốn đầu tư vào thiết bị công nghệ mới. Nhưng doanh thu bán máy tính cá nhân và thiết bị máy tính tăng không cao. Nếu doanh thu sản phẩm này vào năm 2004 tăng 4,8%, thì năm 2005 có thể tăng 6,2%, đạt 386,6% tỷ USD. Thị trường các bộ vi xử lý năm 2005 dự đoán tăng 4,2%, đạt 53,7 tỷ USD. Theo dự đoán của

hãng "Inter-Data", doanh thu bán máy tính cá nhân năm 2005 có thể tăng 4,1%, đạt 168,9 tỷ USD. Tuy nhiên, do phải cạnh tranh gay gắt trên thị trường, giá cả sản phẩm hạ, cho nên lãi suất không cao.

Ngành năng lượng. Vào cuối tháng 10/2004, giá dầu mỏ thế giới đã có ngày đạt xấp xỉ hay vượt giá cao kỷ lục trước đây, lên tới 54 USD /thùng tại thị trường New York. Tuy nhiên, theo các hợp đồng ký trước, giao hàng sau tại thị trường này cuối tháng 12/2004, giá dầu mỏ giao vào tháng 12/2005 không được vượt quá 41 USD/thùng. Thực tế đầu năm 2005, giá dầu mỏ đã leo thang tới 56,72 USD/thùng ở thị trường New York và 56 USD/thùng tại thị trường London vào ngày 18/3/2005, đến ngày 7/4/2005 lên tới 58 USD/thùng tại thị trường dầu mỏ New York.

Năm qua một trong những nước có ảnh hưởng mạnh tới giá dầu mỏ là Trung Quốc. Hãng "Cambridge Energy Research Associates" cho rằng, tăng nhanh nhu cầu dầu mỏ ở Trung Quốc góp phần làm nhu cầu dầu mỏ trên thế giới tăng lên tới 82,6 triệu thùng/ngày, đó là mức tăng kỷ lục kể từ năm 1978, cao hơn 2 lần mức tăng bình quân trong 6 năm qua. Khả năng hạ giá dầu mỏ thế giới một phần phụ thuộc vào hiệu quả những cố gắng hạ nhiệt nền kinh tế Trung Quốc.

Hãng "Inter Energy Agency" cho rằng, nhu cầu dầu mỏ thế giới năm 2005 có thể tăng 1,7%, thấp hơn năm 2004. Lợi nhuận của 13 công ty dầu mỏ lớn của thế giới, theo "Bear Stearns & Co", tăng 46%, đạt 96 triệu USD. Nếu giá dầu mỏ thế giới là 25 USD/thùng, thì lợi nhuận của 13 công ty nói trên sẽ bị giảm 40%.

Theo các chuyên gia "Thoms on First call", lợi nhuận của 27 công ty

năng lượng được lọt vào danh sách 500 công ty hàng đầu thế giới vào năm 2005 có thể sẽ giảm 5%, trong khi đó năm 2004 tăng 47%.

Còn về giá hơi đốt, năm 2005 có thể tăng cao hơn giá dầu mỏ vì ở Mỹ nhu cầu hơi đốt năm 2005 có thể tăng 3,7%, nhưng sản lượng hơi đốt chỉ có thể tăng 1,9%. Đó là quy luật cung cầu trong nền kinh tế thị trường. Giá hơi đốt ở Mỹ năm 2005 có thể lên tới 6,45 USD/m³ so với 6 USD/m³ năm 2004.

Còn nhu cầu điện năng ở Mỹ năm 2005 có thể tăng vượt mức cung cấp và sẽ tăng 2,3% cho đến năm 2008. Nhưng công suất điện lực Mỹ năm 2005 chỉ có thể tăng 16%. Theo đánh giá của hãng "Reuters", tổng số thu của 27 công ty điện lực lớn của Mỹ năm 2005 có thể tăng 15%, đạt 20,9 tỷ USD.

Ngành công nghiệp nặng và sản xuất nguyên liệu công nghiệp. Sản lượng sản phẩm trong khu vực kinh tế này ở Mỹ năm 2005 dự đoán có thể tăng 3,6%. Cầu ở đây vượt mức tăng năng lực sản xuất, chỉ cho thiết bị ở Mỹ năm nay có thể tăng 9,3% (kể cả điều chỉnh theo lạm phát). Đồng USD giảm giá góp phần làm nhiều đơn đặt hàng thiết bị lại chuyển về nước Mỹ sản xuất.

Cầu tăng ảnh hưởng tốt tới các công ty Mỹ sản xuất sắt thép, kim loại màu. Năm qua cũng là năm làm ăn thuận lợi đối với ngành công nghiệp này, trong đó lợi nhất là các công ty sản xuất thép. Ví dụ, doanh thu của hãng "US Steel" năm 2004 đạt 845 triệu USD, trong khi đó, từ năm 1999 đến năm 2003 bị thất thu 540 triệu USD. Bởi vậy, lãnh đạo hãng này cho rằng năm 2005 cũng có thể là năm thuận lợi đối với hãng như ở năm 2004.

Công nghiệp hàng không. Sau sự cố ngày 11/9/2001, ngành hàng không Mỹ bị hoảng loạn, nhưng vào năm

2004 tình hình đã được cải thiện. So với năm 2003, doanh thu ngành này năm 2004 tăng 8%, đạt 161 tỷ USD, lợi nhuận tăng 10% - mức tăng cao nhất trong 5 năm qua. Lần đầu tiên trong 2 năm liên số máy bay phản lực thương mại bán ra tăng.

Năm 2005, lĩnh vực kinh tế này của Mỹ vẫn có thể tiếp tục tăng, theo dự đoán của Hiệp hội Công nghiệp Hàng không Vũ trụ là 7,5%, đạt 172 tỷ USD, tăng cao nhất (10%) là tiền bán máy bay quân đội và tên lửa. Bởi vậy, lợi nhuận của các tập đoàn Lockheed Martin, Raytheon và Northrop Grumman ước tính cũng có khả năng tăng. Song theo ý kiến của nhiều chuyên gia kinh tế, năm 2005 có thể là năm chuyển đổi (quá độ) và triển vọng trước mắt đối với các công ty sản xuất các mặt hàng quốc phòng có thể sẽ xấu đi. Đương nhiên, đối với các hãng sản xuất máy bay dân dụng dự đoán triển vọng là khá tốt.

Năm 2004, hãng Airbus bán được 324 máy bay phản lực, hãng Boeing bán được 287 chiếc. Năm 2005 các hãng này dự kiến bán được - tương ứng - là 340 và 324 máy bay phản lực dân dụng.

Năm 2004, hãng Southwest Airlines, một trong 10 hãng hàng không Mỹ thu lợi nhuận cao nhờ lượng hành khách hàng năm qua tăng 10%. Năm 2005 dự đoán tăng 7%. Tới năm 2006 tình hình ngành hàng không Mỹ sẽ được cải thiện nhiều hơn.

Công nghiệp dược phẩm. Đây là ngành kinh tế bị đắt nhất ở Mỹ hiện nay. Năm 2005 có lẽ nó vẫn trong tình trạng khó khăn như năm 2004 vì nhiều tiêu bản dược phẩm đang bán rộng rãi ở nhiều nước bị nghi ngờ không tốt (người ta phát hiện các loại thuốc này có nhiều phản ứng phụ). Đó là chưa kể nhiều loại thuốc đã hết hạn

sử dụng. Do vậy không thể không ảnh hưởng xấu tới hoạt động của công nghiệp dược phẩm Mỹ năm 2005.

Các chuyên gia "Business Week" cho rằng quá trình hội nhập kinh tế khu vực và toàn cầu hoá các nền kinh tế là quá trình cạnh tranh giữa các doanh nghiệp và các nền kinh tế ngày càng mạnh. Để thắng thế trong cuộc cạnh tranh này, cần nhiều vốn đầu tư cho công nghệ mới nhằm nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả sản xuất, và hạ giá thành sản phẩm. Do vậy, năm 2005 và những năm tới ở Mỹ có thể diễn ra quá trình mua thôn tính và sáp nhập các doanh nghiệp nhỏ thành các công ty hay tập đoàn lớn nhằm gom vốn đủ mạnh để cạnh tranh trên thị trường. Do vậy, quá trình này có thể trở thành động lực quan trọng kích thích tăng lợi nhuận và tăng trưởng kinh tế.

Theo Hiệp hội Chứng khoán Mỹ, tổng giá trị các vụ sáp nhập và mua thôn tính ở Mỹ năm 2004 tăng 40% so với năm 2003, đạt 741 tỷ USD. Năm 2005 dự đoán có thể lên tới 1000 tỷ USD.

Lĩnh vực ngân hàng tài chính. Đây là huyết mạch của mọi nền kinh tế. Nói đến ngân hàng không thể quên được lãi suất huy động vốn và cho vay. Năm 2004 Cục Dự trữ Liên bang Mỹ 5 lần nâng lãi suất cơ bản, tín dụng ngắn hạn, và dự kiến đến tháng 8/2005 sẽ nâng lãi suất này lên 3,5% so với 2,25% vào năm 2004. Các chuyên gia kinh tế cho rằng, việc nâng lãi suất thể hiện nền kinh tế thiếu lành mạnh, nhiều mặt hàng kém khả năng cạnh tranh, đồng tiền giảm giá. Thực vậy, tại các thị trường

tiêu tệ lớn ở Âu Mỹ, nếu ngày 4/4/2004 1 USD đổi được 0,5465 bảng Anh, 0,8240 Euro, thì ngày 4/4/2005 chỉ còn đổi được 0,5337 bảng Anh và 0,7788 Euro. Mặc dù việc nâng lãi suất vừa qua là nhằm kiểm soát lạm phát, song cũng ảnh hưởng xấu tới tín dụng tiêu dùng.

Đến đầu tháng 2/2004, lãi suất tín dụng cầm cố đã giảm tới mức thấp hơn cùng kỳ năm 2003, nhưng hoạt động của loại tín dụng này năm 2004 vẫn bị giảm 26% vì các điều kiện cho vay quá ngặt nghèo. Năm 2005, khối lượng tín dụng cầm cố có thể giảm 18%.

Mặc dù lãi suất tín dụng dài hạn tương đối thấp, nhưng hiệu quả hoạt động của khu vực ngân hàng còn tùy thuộc vào khả năng ngân hàng có thể duy trì được nhu cầu vay mới đến chừng nào vì rằng hiện nay nhiều công ty trong tay còn lượng tiền mặt khá lớn. Ví dụ, trong danh sách 1000 công ty có khả năng cạnh tranh mạnh nhất của Mỹ năm 2005, thì 500 công ty còn lượng tiền mặt là trên 590 tỷ USD. Do vậy khối lượng tín dụng thương mại năm 2005 chỉ có thể tăng 3-5%, còn lợi nhuận ngân hàng dự đoán tăng 10,5% so với 15% năm 2004. Lợi nhuận của các công ty ở phố Wall, theo Hiệp hội Chứng khoán Mỹ, có thể tăng 8-9% vào năm 2005.

Những phân tích và đánh giá nói trên là cơ sở để các chuyên gia "Business Week" cho rằng, GDP Mỹ năm 2005 chỉ có thể tăng 3,6% so với 3,8% năm 2004. Còn theo dự đoán của Ngân hàng Thế giới, GDP Mỹ năm 2005 có thể tăng 3,2% ■

Nguồn: *Biki* các số 1,2,4,15,16,17/2005.